

## ה"שטייגען" של "בעלי הבתים"

\*עורך הדין, סוחר התכשיטים ואיש הנדל"ן, שחיברו ספרים \* כמה שעות למד "בעל הבית" בפולין בכל יום ומדוע סגן שר הבריאות מגיע ל"שטיבל" ב- 4 בבוקר \* מתי העובדים לפרנסתם צריכים ללמוד יותר מהאברכים \* האם יוצאים ידי לימוד תורה בהשתתפות בשיעור בן שעה בכל ערב? האם "בעלי הבתים" צריכים לנצל פחות את זמנם ללימוד תורה? מתי מותר ליהודי לעבוד קשה ולהרוויח הרבה כסף? מתי אברכים גם צריכים לקבוע עיתים לתורה ומדוע אמר מרן הגרא"מ שך זצ"ל לעשיר האמריקאי שיהיה לו "עולם הבא", אך לא "עולם הזה" \* הרב שמואל ברוך גנוט מסביר, במאמר לכבוד חג מתן תורה, שהתורה לא ניתנה רק לאברכי הכוללים ובני הישיבות \* "לחשוב בלימוד", בכל עת ומצב \* הרב ש.ב. גנוט\*

נסיעה ברכבת עם כל המשפחה היא תמיד דבר מייגע. תיקים וחבילות, אוטובוס (שאף פעם אינו מסתדר עם שעות הגעת הרכבת) או הסעה ברכב קטן עד תחנת הרכבת בראש העין. פגישה מחודשת עם תלאות העולם החילוני, שאינו מצוי במחוזות אלעד ונמצא (באורח פלא...) בתחנת מסעי הקרונות, עליהם עצמם ובאזור תחנת היעד. קניית הכרטיסים, ההמתנה לרכבת והאזהרות האין סופיות לילדים ש"לא להתקרב לפס הצהוב, הרכבת יכולה להגיע עכשיו". ילדים חרדיים צריכים, מעצם היותם שומרי תורה ומצוות, להיזהר שלא לנשום יתר על המידה באזור בו מצויים חופשיים. לחדול מלהתנהג כילדים שובבים וקופצניים ולעמוד בדרך ארץ, עם חולצה בתוך המכנסיים ובקפיצת "עמוד דום! עבור לנוח!". שהרי חילול ה' הוא העבירה החמורה ביותר בתורה, כמובן, והייצוגיות הכפויה הזאת אמורה לשדר לעולם שמבחוץ ש"עצור! ילדי חיידר לפניך!..."

באותה נסיעת רכבת, עליה נספר כעת, התרחש נס כמעט גלוי וקרן רכבת אחד היה פנוי למחצה. ילדינו השתלטו להנאתם על מספר מושבים ופתחו בסדרת קריאות ומשחקי חברה טיפוסיים לבני גילם. התבייתנו היטב בקרון ואז שמתי לב לשני יהודים חרדיים היושבים בקרבתנו ומנהלים שיחה תורנית חביבה בינם לבין עצמם. אחד מהם דיבר על "לא בשמים היא" וציטט את המעשה ב"בבא מציעא" על רבי אליעזר וחכמים, שנחלקו בסוגיית תנור של עכנאי, ויצאה בת קול ואמרה שהלכה כרבי אליעזר, אך חכמים קבעו ש"לא בשמים היא". חברו, יהודי חרדי ממוצא מזרחי, תהה האם דרי השמים אינם יכולים לקבוע הלכות גם בויכוח מציאותי וחברו השיב לו שרואים שבית שמאי ובית הלל נחלקו, בתחילת מסכת קידושין, על עניין מציאותי, האם אשה מוכנה להתקדש בפרוטה או רק בדינר. כאן כבר לא התאפקתי והתערבתי בלי רשות, מציין כי המהרי"ץ חיות סובר שביכוח מציאותי ההלכה כה"ב בת קול",

ובשאלה האם אשה מתקדשת בפרוטה או בדינר, מדובר בויכוח הלכתי של "גמירות דעת" מוחלטת ולא בויכוח במציאות, כפי שהסבירו ה'אחרונים'.

השניים הביטו בי ואחד מהם, יהודי בחולצת תכלת עם סמל אדום על הכיס החיצוני, ציטט את דברי המהרי"ץ חיות עצמו בספרו "תורת נביאים", בעוד חברו מזכיר את דברי הגמרא בשבת ק"ד ואת ה"אין נביא רשאי לחדש דבר" שבמגילה דף ב' עמוד ב' על "מנצפ"ך צופים תיקנו". השיחה המרתקת קלחה וגלשה מעניין לעניין, כשהשניים מציגים בינם לבין עצמם גמרות וראשונים, מדרשים וספרי שו"ת מרתקים בעניין, הכל כ"לאחר יד" ובלי לחשוב הרבה או להתאמץ. שיחה תורנית ברמה גבוהה יחסית.

היה מעניין מאד וכשהשיחה גוועה שאלני האיש שבחולצה הכחולה מה אני עושה בחיים. "אני לומד בכולל", השבתי, "ואתם?"

"אנחנו עובדים יחד, כבר עשר שנים, בחברת היי-טק"...

בפולין למדו "בעלי הבתים" 6 שעות

המהר"ם שפירא מלובלין זצ"ל תיקן את תקנת לימוד ה"דף היומי", שבמתכונתה לומדים רבבות אנשים העובדים לפרנסתם (וגם חלק מלומדי הכוללים) את דף הגמרא של אותו היום בקביעות. ברוב שיעורי ה"דף היומי" לומדים את הדף בשיעור בן-שעה אחת, כאשר ישנם שיעורים (כמו בשיעור של הגאון רבי משה מרדכי שולזינגר או בשיעורו של הגאון רבי דב דיסקין, ב"נחלת משה" בבני ברק) שהשיעור נמשך, בצורה עיונית יותר, במשך שעות. האם אדם העובד לפרנסתו יכול להסתפק בלימוד יומי של שעה אחת בלבד? הבה וננסה לבדוק זאת.

סגן שר הבריאות הר' יעקב ליצמן פותח את סדר יומו בכל יום בלימוד תורה, החל מהשעה 4 בבוקר. הוא לומד את "הדף היומי", מוסיף ללמוד פרשת שבוע, מדרשי חז"ל על הפרשה ופירוש "אור החיים הקדוש", יחד עם לימוד ה"חוק לישראל". ר' יענקל ליצמן, למרות סדר יומו העמוס לעייפה, ירש את סדר היום הזה מסגנון לימודם של "הבעלי הבתים" והאנשים שעבדו למחייתם, בכל רחבי פולין החסידית. במאות "שטיבלאך", שהיו פרוסים בכל פולין, השכימו קום אלפי יהודים טובים ולמדו תורה ברציפות, בעיון ובהעמקה, החל מ-4 לפנות בוקר, עד שעת התפילה וגם לאחריה. אלפי יהודים חרדים בפולין פתחו את בתי העסק שלהם בשעה 10 או 11 בבוקר, כשמאחוריהם 6 שעות לימוד רצוף ואינטנסיבי, בלי הפסקות לארוחות, בלי "שמירת סדרים" ובלי להרגיש שהם "אברכים". אברך כולל שלומד רק 2 "סדרים" כולל, לומד אך ורק 7 שעות ביממה והוא מרגיש עם זה טוב מאד. המושגים בעיירה בפולין, רק לפני 70 שנה, היו אחרים לגמרי. שם, למדו ה"בעלי בתים" כמות שעות דומה, רק בשעות הבוקר המוקדמות, וחשו שהם אינם לומדי תורה, אלא "רק בעלי בתים פשוטים"...

שמעתי מראש ישיבת "נזר התורה", הגאון הבקי רבי נחום רוטשטיין שליט"א, שרבים מ"בעלי הבתים" בפולין היו בקיאים בכל מכמני הש"ס. יכולת לשוחח איתם בברכות ובחולין, בנדה ובבבא קמא, ב"טור שולחן ערוך יורה דעה" ובספרי הלכה ומנהג, חסידות ודרש. "הלוואי שלהרבה לומדי תורה בימינו היה את הרמה הלימודית של אותם ה"בעלי בתים" שבפולין שלפני השואה", תינה הגר"נ רוטשטיין את מצב דורנו הירוד. ידידי רבי אשר א. לוי שליט"א, שלמד לעיתים ב"שטיבל" הגוראי בבני ברק, סיפר לי בהתפעמות על חסידי גור, שיושבים ולומדים, גם אתמול וגם מחר בבוקר, מתפילת הותיקין ועד 12 בצהריים. משם הם מתניעים את רכבם ונוסעים לסחור בבורסת היהלומים ברמת גן, אחרי כ-8 שעות של לימוד תורה עם חברותות.

"אני אדם העובד לפרנסתי", אומר האיש לעצמו ומסתפק- במועט, בלימוד בן שעה אחת ביממה. הוא שב לביתו בשעה 4 אחה"צ ולא פותח ספר, חוץ משעת ה"דף היומי", עד למחרת ב-8 בערב. ביתרת זמנו הפנוי הוא קורא עיתונים בנחת, מפטפט עם כל מי שמוכן לשמוע אותו, מביט במחשב או בתקשורת המחשבים ומכלה את זמנו לריק. בשמים אין כרטיס כניסה "מוזל" ל"אנשים שעובדים", באמצעותו מרשים להם לבזבז זמן מיותר. נכון מאד, מותר לעסוק בפרנסה והעיסוק בפרנסה, כפי שנראה בהמשך, אינו נחשב ל"ביטול תורה" לדעת רוב הפוסקים. אך בשעות שאינך עובד ושגופך נרגע ונח כבר מעל היום, אין שום היתר להשחית את הזמן ולא ללמוד תורה. אתה "אדם עובד" ולכן מותר לך להתעסק בהבלי העולם? חס וחלילה !!!

התורה, מושג חיי היהודי והקשר שלו לאביו שבשמים, אינה רק חובה בסיסית, שיש לקיימה 'כדי לצאת ידי חובה'. אלא 'מכשיר הקשר' עם 'אורייתא וקודשא בריך הוא וישראל חד הם'. כל עיסוק נוסף בה, בשעשועיו ואהבתו של הקב"ה, מקרבת אותנו אליו יותר ויותר. התורה היא הכלי המחבר ביותר את האדם לבוראו ומוכיח כי ברצונו להתדבק יותר ויותר אליו, לאהבו אהבת עולם-אהבה רבה ולקרוא בשקיקה את מכתביו, הלא הם דברי התורה, 'כי המכתב לאלוקים הוא'. -ואנו מסתפקים במועט ?

עסק הפרנסה גם הוא מצווה !

הגמרא קובעת שאדם יכול לעסוק לפרנסתו, כדי שיוכל להביא טרף לביתו. ה"אור שמח" מסביר שבשעה שאדם צריך לעסוק בפרנסה, הוא כלל אינו חייב במצוות תלמוד תורה, והגר"ד ליבוביץ זצ"ל (ראש ישיבת קמניץ ובעל ה"ברכת שמואל"), מבהיר שלא שהאומנות והפרנסה דוחה תלמוד תורה, אלא שעצם העיסוק בפרנסתו ובפרנסת ביתו נחשב למצווה, ולכן אין זה "ביטול תורה".

אך יחד עם זאת למדנו בגמרא, בראשונים ובפוסקי ההלכה, שמותר ל"בעל הבית" לעבוד רק כאשר הוא זקוק לכסף לצרכיו המינימליים (שזה לא כולל, כנראה, מותרות כמו כסף לצורך טיסות טיול לחו"ל בקיץ, רכישת ריהוט ביתי יקר, קניית ביגוד יוקרתי וכדומה). -כשיש לו כסף ותקציב לחיי משפחה סבירים, עליו פשוט ללכת וללמוד. לדעת הרמ"א, על העובד לפרנסתו לחשב לכמה כסף הוא זקוק לאותו יום- עבודה, ואם השיג את הכסף לאותו היום, עליו ללמוד תורה בשאר השעות.

מתי מותר לעבוד כדי להרוויח הרבה ?

האם אדם עובד חייב לחשב האם הגיע כבר לסכום התקציב היומי או החודשי ? האם אין לו שום אפשרות להרוויח יותר כסף, להיות עשיר או להיות ברווח ובנחת ?

ישנו פתרון, המאפשר ל"בעלי בתים" להרוויח הרבה כסף ולעבוד "שעות נוספות", גם

כשמשכורתם גדולה, הרבה מעבר לרמת המחיה הנורמלית הדרושה לכלכלת משפחתם. אבי שושלת חב"ד, רבי שניאור זלמן מלאדיז"ע, כותב ב"שולחן ערוך הרב", שכש"בעל הבית" אינו יכול לזכות לכתרה של תורה, "לעולם אין עליו עונש אם לא ינהוג במידת חסידות זו. ואדרבה, מוטב שירבה בסחורה להחזיק תלמידי חכמים. ואין בזה מידת חסידות, דאם כן איך יתקיימו בנו חכמי ישראל? ! שהרי עם הארץ גמור שונא החכמים ! אלא בסתם "בעלי בתים".

למדנו מדבריו, וגם מדברי חכמי תורה נוספים, ש"בעלי בתים" יכולים לעסוק בפרנסה ו"להרוויח טוב", בתנאי שישתמשו בכסף גם כדי לתמוך בעוז ובתעצומות בלומדי התורה, ותמיכתם הכספית, כך כותב הרמ"א, תיחשב לו שכאילו למד תורה בעצמו.

אך רגע, אדם לא יכול לשלוח צ'ק ל"מדרש אליהו" או לכולל "צמח צדיק" ולהמשיך לבזבז את שעותיו, אחרי שעות העבודה, בבטלה ובריקנות רוחנית. הרמב"ם כותב שאדם שכזה נחשב ל"בוזה דבר ה'", רחמנא ליצלן. רצונך לעבוד ולהתפרנס יפה? אתה תומך בלומדי תורה? מצוין, טוב ויפה. אך יחד עם זאת עליך לנצל את זמנך הפנוי ללימוד תורה, נקודה.

ואלו דברי ה"חפץ חיים": "וזהו תוכחה מגולה לאותם האנשים שהולך אצלם כמה שעות ביום לבטלה בזמן שפנויים הם מעסקיהם, והיה להם לעסוק בתורה אז, שכידוע שמצוות תלמוד תורה אין לה שיעור, ובכל שעה שהוא פנוי הוא מחויב ללמוד תורה".

#### "בעלי בתים" מחברי ספרים

עורך הדין הרב יחיאל ציק מבני ברק עובד לפרנסתו במשרד עורכי דין מצליח ומשגשג. הוא מסתובב בבתי משפט ומגן על לקוחותיו בפני השופטים, אך יש לו מספיק זמן גם ללמוד תורה. עו"ד ציק הוציא לאור סדרת ספרים מופלאה על התורה, בשם "יקרא דאורייתא", ואלפי לומדים ומעיינים לומדים בספריו. הגביר ואיש העסקים הגדול רבי צבי רייזמן, מקפיד מאד שלא יכנהו בשם "הרב", בגלל שהוא איש עסקים ולא רב. אך לצד עיסוקו בנדל"ן, הדפיס ר' צבי רייזמן מאות מאמרים תורניים בירחונים תורניים והוציא לאור עד כה שמונה ספרי הלכה ופולפול, ספרי "רץ כצבי". הרב אפרים פישל שטיין מנהל חנות תכשיטים בבני ברק, דבר שלא מנע ממנו להוציא ספר בן מאות עמודים, בשם "גווילי אפרים", על הלכות תחנון, יחד עם ספרים נוספים בהלכה ועל פרשיות התורה. פעמים רבות לאחר שאני מפרסם מאמרי הלכה ותורה ב"קוראים אלעד" ובמקומות נוספים, מתקשר אלי יהודי נחמד ונכבד, ר' אלי אדלר

שמו, ומאיר הערות נבונות בעומק העיון ובהיקף תורני מצוין. ר' אלי אדלר עובד לפרנסתו, דבר שלא מונע ממנו, ומהרבה יהודים טובים אחרים באלעד, "לעסוק בדברי תורה", עם כל ה"שטייגען" וה"ברען". כי התורה, פשוט מאד, לא ניתנה רק לאברכי כולל, אלא לכל יהודי ויהודי.

הרעבע שלי, רבי שמעון משה דיסקין זצ"ל, נוהג היה לומר שפירוש דברי חכמינו ש"ודברת בם - ולא בדברים בטלים", הכוונה היא שגם ה'דברים בטלים' שלנו יהיו בדברי תורה.

חג מתן תורה הוא זמן נפלא לקבל על עצמנו לקדש את הפטפוטים ושיחות החולין שלנו בקושיה טובה, הערה יפה ב'משנה ברורה', אמירת 'וורט' חסידי נוקב או דיבור בלימוד. אין זו גאווה או יוהרה לפטפט ולדבר בלימוד, באמצע הרחוב, בתור בקופה בסופרמרקט, בהמתנה למלמד באסיפת ההורים ובשבת אחרי התפילה. כולם יכולים וצריכים לחיות את התורה. גם אברכים. גם אנשי עסקים וגם אנשי עמל. כמה טבעי הוא שאחרי מעריב, כשעומדים ומפטפטים קצת לפני שעולים הביתה, מראים לשכן שעומד לידך הערה מעניינת שנשאלה בשיעור ה'דף היומי'!

וכמובן, ילדינו, שיודעים לזהות אותנו גם ממרחק, יחשוו מה באמת חשוב לנו, מה מעסיק אותנו ומה אנו עושים ב'דקות המתות' שלנו, פשוט מקיימים את הברכה שבירכנו בבוקר: "לעסוק בדברי תורה"!!

קביעת עיתים לתורה - לחומרא ולא לקולא

לכל יהודי ישנו חיוב גמור לקבוע בכל יום עיתים לתורה, אך קביעת העיתים הקבועה אינה אמורה לפטור אותנו מללמוד בכל שעה הפנויה מטרדות ועסק הפרנסה. הדברים מפורשים בספרו של ה"חפץ חיים" - "תורת הבית", שמה שנאמר בשבת דף ל"א ששואלין את האדם האם קבע עיתים לתורה, לא שבשביל זה מיפטר ביתר העיתים שיש לו מלימוד תורה, אלא שקביעות עיתים הוא החיוב אפילו אם הוא טרוד מאד למחייתו, שאז מחויב לקבוע עת לתורה, שעת זה לא יבטל בשום אופן. ראש ישיבת חברון הגר"י סרנה זצ"ל מאריך בספר "אחר האסף" בעניין וכותב שבוודאי שהחיוב לקבוע עיתים קבועים לתורה הוא רק החיוב המינימלי, אך "חיובם של בעלי מסחר ובעלי אומנות לנצל כל רגע שבין לבין ללימוד תורה כגדולי חכמי ישראל". וכך פוסק להלכה במפורש הגר"ז מלאדי ב"שולחן ערוך הרב": "וגם

המתפרנס ממעשה ידיו, ואפילו תורתו עראי בקביעות עיתים, לא הותר לו מן התורה אלא לעסוק בעסקיו שהם צרכי פרנסתו, אבל לא לעסוק בדברים בטלים לגמרי, בין לדבר בהם ובין לשמוע. כי בכל עת שאינו עוסק בפרנסתו, חייב לעסוק בתורה בכל עת שאפשר לו, ואפילו כשהולך בדרך, כמו שכתוב בתורה "ובלכתך בדרך". גם רבנו יונה, מגדולי הראשונים, כותב בספר המוסר שלו "שערי תשובה" שכל יהודי, גם העובדים לפרנסתם, צריכים לנצל כל רגע פנוי ללמוד תורה, ולכן הוא מציע לכל אחד לקבוע ארון-ספרים בביתו, שם יניח ספרי קודש המעניינים אותו, "וכאשר יפנה מעסקיו ומידי עברו ממלאכתו, יסור שמה לשנות או לקרות".

"דף היומי" אינו מתאים לכל אחד

לימוד "הדף היומי" הוא הלימוד הטוב ביותר להרבה יהודים, כיוון שהוא ממוסד, לומדים בו דף גמרא שלם בכל יום וגם יש בלימודו תחושה ש"הספקנו משהו". אך ישנם יהודים ש"הדף היומי" אינו מתאים להם, מפני שלימוד מהיר שכזה, של דף גמרא שלם בלימוד של שעה, אינו נחקק בזכרונם דיו ולא מחבר אותם באמת מספיק לדף הגמרא. ישנם רבים ש"הדף" ממלא אותם בתחושה נפלאה של "ידיעת התורה", בעוד שליהודים אחרים, שצורת חשיבתם וסגנונם פועלים באופן שונה, ה"דף היומי" יכול רק להפריע באהבת התורה שלהם ולמנוע מהם לחוש מסופקים וגדושים. לאלו מומלץ לקבוע חברותא מסודרת או להשתתף בשיעור קבוע, בו לומדים גמרא בנחת יתר, מתמקדים על כל "דיבור" של רש"י, חוזרים שוב ושוב על הנלמד, מסכמים את החומר ואף נבחנו עליו. ב"מפעל הש"ס" של צאנז, נוכחתי תמיד לראות יהודים "בעלי בתים", שישבו והשיבו על מבחן מסכם חודשי, של 30 דפי גמרא, רש"י ותוספות. גם במבחני "דרשו", בהם נבחנו אלפי איש בכל חודש על 30 דפי גמרא, שמעתי וקראתי שמשתתפים בהם אנשי עבודה ועסקים רבים, שמוצאים לעצמם מספיק זמן כדי לשנן דף גמרא ליום בנחת וגם להיבחן עליהם בעל-פה בקביעות.

ה"משנה ברורה" ממליץ ל"בעלי בתים" להשקיע דווקא בלימוד ההלכה למעשה, מכיוון שאין להם זמן רב ללמוד, ולימוד ההלכה עדיף על פני לימוד הסוגיות. רבי ישראל מסלנט זצ"ל המליץ ל"בעלי בתים" ללמוד הרבה בספרי מוסר, ואז, הפלא ופלא, יתברר להם שלפתע יש להם זמן רב בכל יום, כדי ללמוד ולעסוק ביתר חלקי התורה...

ורגע, לא גמרנו את החיובים שלנו. רבי חיים מוולוז'ין ממליץ לכל אדם העובד לפרנסתו להתרגל "לחשוב בלימוד" באמצע עבודתו. יהיו כאלו שיתפרצו בצחוק ולא יאמינו שהדברים

מודפסים, שחור על גבי לבן. לחשוב בדברי תורה? באמצע יום העבודה? מישהו כאן נפל על הראש?

לא, בכלל לא. רבבות פקידים ופקידות בכל רחבי הגלובוס משחקים "סולטר" באמצע העבודה הבוערת או שולחים "מיילים" מצחיקים ומשעשעים איש לרעהו. אז מדוע שלא ננצל את הזמן לשלוח אחד לשני "מייל" עם שאלה מרתקת על פרשת השבוע, לחשוב על קושיה מעניינת או להתפלמס עם האיש שיושב לידנו (או מול המייל שלנו...) בהלכות "קביעות סעודה" בשעה שאנחנו עוצרים לרגע ולוגמים משקה קל?!

הגר"ח קניבסקי: "גם אברכים צריכים לקבוע עיתים לתורה"

בספר "בתורתו יהגה" מובא ששאל את מרן הגר"ח קניבסקי שליט"א האם אברכים ובני ישיבות צריכים לקבוע שעות קבועות ללימוד תורה בחופשת "בין הזמנים" ובחודשי ניסן ותשרי, בהם ישנה חופשה מלימודי הישיבה. הגר"ח שליט"א השיב לו: "מסתבר שבימים שאין לומדים, יש להם על כל פנים לקבוע עיתים לתורה". המחבר, הרה"ג רבי דוד פלק, מוסיף ושואל האם יכולים הם לקבוע לעצמם סדר לימוד מתי שיסתדר להם, או שעליהם לקבוע זמן מיוחד וקבוע ללימוד ב"בין הזמנים". הגר"ח קניבסקי משיב לו בנחרצות: "צריך שיהיה זמן קבוע תמיד לימים אלו". ועוד שואל שם את הגר"ח קניבסקי, כיצד קובעים עיתים לתורה. האם על ידי שקובעים זמן מסוים ללימוד או שקובעים סדר של הספק כך וכך דפים או פרקים. הגר"ח השיב לו: "שניהם טובים..."

שבת: "יום שכולו תורה" לאנשים עובדים

אליהו הנביא ב"תנא דבי אליהו" אומר שהקב"ה אמר לעם ישראל, שלמרות שאתם עובדים בכל ימות השבוע לפרנסתכם, אך את יום השבת עליכם להקדיש ככל כולו ללימוד התורה. "מכאן אמרו ישכים אדם וישנה בשבת וילך לבית הכנסת ולבתי מדרשות ויקרא בתורה וישנה בנביאים, ואחר כך ילך לביתו ויאכל וישתה, לקיים מה שנאמר "לך בשמחה לאכול לחמך", לפי שאין מנוחה להקב"ה אלא עם עושי התורה בלבד".

הדברים נפסקו גם ב"טור" בהלכות שבת, הפוסק לנו ש"אחר השינה קובעים מדרש, כמובא במדרש שאמרה התורה לפני הקב"ה: "רבונו של עולם! כשיכנסו לארץ, זה רץ לכרמו וזה רץ לשדהו, ואני מה תהא עלי?". אמר לה הקב"ה: "יש לי זוג שאני מזווג לך ושבת שמו, שישראל בטלים ממלאכתם ויכולים לעסוק בך. ואכן כן, הרמ"א פוסק שבשבת צריכים אנשי העמל והעבודה לעסוק בתורה הרבה יותר מתלמידי החכמים הלומדים תורה כל השבוע.

ב"לקט יושר" כותב דבר מעניין, לפיו האשכנזים מתחילים לומר "סליחות" ממוצאי שבת ואילך, כי בשבת לומדים כולם הרבה תורה ולכן, כשבמוצ"ש אנו גדושים בשמחת מצוות לימוד התורה, טוב להתפלל מתוך שמחה של מצווה...

ה"חפץ חיים" מסביר שכאשר יהודי עמל לפרנסתו בכדי שתהיה לו אפשרות לכלכל כראוי את משפחתו, וביתר זמנו לומד הוא תורה, אזי נחשבים לו גם שעות העבודה שלו ל"הכשר מצות תלמוד תורה". אך כל זה בתנאי שכאשר יש לו זמן פנוי, מיד פונה הוא ללמוד ולעסוק במצוות. כששעותיו מתחלקות בין עבודה ופרנסה ללימוד תורה והוא "לוקח את החיים ברצינות" - הרי ש"הכל נחשב לעבודת ה' וכאילו לא עצר מלכת". לא בונים את אישיותינו, אישיות ילדינו ובניין עירנו רק בדיבורים על תורה. בונים את עצמנו במעשים. בעוד שעה של תורה. עוד חברותא ועוד חברותא ועוד שיחת טלפון הסובבת סביב התורה, ההלכה, המוסר או פרשת השבוע. חג מתן תורה עומד אחר כתלנו ואנחנו כולנו, כל תושבי אלעד, נתחזק יחדיו במצוות תלמוד תורה, עליה נאמר "ותלמוד תורה כנגד כולם", וכך נזכה שהקב"ה ופמלייתו ישמחו בנו וירצו להיטיב לנו, בעולם הזה ובעולם הבא.

מסגרת

מה עם ה"עולם הזה" שלך ? !

במסיבת "דינר" שנערכה בשיבת פוניבו' לאחד הגבירים, תומך תורה גדול שסייע רבות לישיבה בכספו, נשא מרן הגרא"מ שך זצ"ל דברים. לאחר ששיבח את הגביר והסביר לו שתרומויותיו יסייעו לו לקבל חלק בעולם הבא כמו לומדי התורה עצמם, כפי שזבולון התחלק עם יששכר בתורתו, פנה הגרא"מ שך אל האיש ואמר לו: "סיכמנו שיהיה לך חלק בעולם הבא בכל התורה הקדושה של בחורי הישיבה, בהם אתה תומך ומסייע. אך עד עכשיו דאגנו ל"עולם

הבא" שלך, ומה עם ה"עולם הזה" שלך? אם לא תשב ותלמד תורה, גם אתה בעצמך, יהיה לך "עולם הבא", אך "עולם הזה", את התענוג וההנאה הגדולה מלימוד התורה, לא יהיה לך"...